
Opiskelijaohjaus Satakunnan ammattikorkeakoulussa

Toimittaja: Mari Linna

ISBN 978-951-633-396-3

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja D, Muut julkaisut 9/2023
ISSN 2323-8372

Copyright Satakunnan ammattikorkeakoulu ja tekijät

Julkaisija:
Satakunnan ammattikorkeakoulu
PL 1001, 28101 Pori
www.samk.fi

Taitto:
Janne Puurunen, Mainostoimisto Knok Oy

Satakunnan ammattikorkeakoulun
julkaisut ilmaiseksi ladattavissa: theseus.fi.

Julkaisun kirjoittajat

Elfvengren, Tarja

Opinto-ohjaaja, lehtori

Teknologia

García, Tiina

Opinto-ohjaaja, lehtori

Logistiikka ja meriteknologia

Halme, Jaana

Opetuksen kehittämispäällikkö

Opetuspalvelut

Jokinen-Amee, Antti

Opinto-ohjaaja, lehtori

Teknologia

Keckman, Marjo

Opinto-ohjaaja, lehtori

Palveluliiketoiminta

Lehto, Pasi

Erityisopettaja, lehtori

Hyvinvointi ja terveys

Linna, Mari

Ohjauksen ja opetussuunnitelmatyön koordinaattori, lehtori

Opetuspalvelut

Mikkonen-Ojala, Tiina

Opinto-ohjaaja, lehtori

Hyvinvointi ja terveys

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	5
OSA I	7
1 Mitä ohjaus on?	8
2 Ohjauksen tavoitteet	9
3 Opiskelijaohjauksen lähtökohdat	9
3.1 Opiskelija holistisen ohjausmallin keskiössä	12
3.2 Ohjauksella opiskelijan toimijuutta tukemassa	14
4 Ohjauksen arviointi	15
OSA II	16
5 Ohjauksen vaiheet – hakuvaiheesta valmistumisvaiheeseen	17
5.1 Kestävä ohjaus opiskelupolulla	18
5.2 Ohjaus opintojen alkuvaiheessa	19
5.3 Ohjaus opintojen keskivaiheessa	22
5.4 Ohjaus opintojen valmistumisvaiheessa	25
5.5 Ohjaus opiskelun jatkoajalla	27
Lopuksi	28
Lähteet	29
Liite	31

Johdanto

Opiskelijaohjauksen merkitys kestävän tulevaisuuden osaamisen rakentamisessa ja koulutamisessa on noussut tärkeäksi osaksi korkeakouluopiskelua. Perinteisemmät ohjaukseen liittyvät mielikuvat opiskelun aloittamisen vaiheesta, harjoittelun ja opinnäytetyön ohjauksesta ja opettajatutorin tutortunnista, jossa mietitään opintojen etenemistä, eivät enää riitä. Korkeakouluopiskelija tarvitsee kestävämpää ja monimuotoisempaa ohjausta koko opiskelunsa ajan. Tämän päivän ohjauksessa merkityksellistä on tukea yksilön osaamisidentiteettiä, toimijuutta ja tulevaisuusajattelua. Näiden ulottuvuuksien huomioiminen ohjauksessa on kaikkien koulutuksen parissa toimivien yhteinen tehtävä.

Työelämän jatkuvat muutokset haastavat meidät kaikki korkeakouluissa opiskelijaohjauksen parissa toimivat tarkastelemaan osaamistamme ja päivittämään tietojamme. Jatkuva oppiminen on osa meidän omaamme sekä myös yhteisömme että ympäristömme uudistuvaa ja kestävää tulevaisuuden kehitystä. Korkeakoulujen on aika pohtia opiskelijaohjausta niin yksilön, ryhmän kuin organisaatioiden näkökulmasta. Miten saamme ohjattua ja koulutettua opiskelijamme askel askeleelta päivittämään osaamisidentiteettiään? Miten ohjaamme heistä muutoksentehtäjiä ja tulevaisuuden asiantuntijoita, joilla on ekososiaalisesti kestävä osaamista, ja jonka myötä tulevaisuutemme on kestävä?

Opiskelijan hakuvaihe, opiskeluaika ja valmistumisvaihe ovat enenevässä määrin opiskelijan omien valintojen kautta opiskelun ja urapolun rakentamista. Valintojen laajuus ja liiallinenkin itsenäisyys voidaan kokea haastavana ja lamaannuttavana. Ryhmän ja vertaistuen merkitys on tärkeä. Ohjauksen oikea-aikaisuus ja jopa ennakoitavuus antavat opiskelijalle lisää toimijuuden tunnetta ja uskoa omaan itseensä.

Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) opiskelijaohjausta toteutetaan opiskelijaohjausta koskevan menettelyohjeen, ME1210, mukaisesti. Ohjaustyö perustuu SAMK:n johdon linjauksiin ja strategisiin päätöksiin. Menettelyohjeessa SAMK määrittelee opiskelijaohjaukseksi ne toimenpiteet, joilla tuetaan opiskelijan ja koko ryhmän oppimista ja opintojen sujuvaa etenemistä ja kuvaa opiskelijaohjauksen toimijat vastuineen (Menettelyohje Opiskelijaohjaus ME1210). SAMKissa opiskelijaa ohjataan kokonaisvaltaisesti. Opiskelun ohjauksen lisäksi ohjauksen keskiöön nousevat uraohjaus ja opiskelijan hyvinvointi.

Tässä julkaisussa avataan opiskelijaohjauksen teoreettisia ja pedagogisia lähtökohtia käytännön ohjaustyön näkökulmaa unohtamatta. Julkaisun taustamateriaaleina on uusimman ohjauksen teorian tiedon lisäksi käytetty syksyllä 2022 SAMK:n opiskelijoille, opettajille ja opettajatutoreille teetettyjä kyselyitä opiskelijaohjauksesta sekä kevään 2023 Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekyselyistä (AVOP-kyselyistä) saatuja vastauksia. SAMKissa toteutettiin opiskelijaohjauksen ulkoinen auditointi alkusyksystä 2023. Auditoinnista saatujen palautteiden perusteella tehtiin tarvittavia tarkennuksia ja täydennyksiä tähän julkaisuun. Kevät- ja syyslukukausien 2023 aikana ohjauksen tiimin jäsenet (opinto-ohjaajat, erityisopettaja ja ohjauksen koordinaattori) keskustelivat SAMK:n opiskelijaohjauksen toimijoiden kanssa opiskelijaohjauksen kokonaisvaltaisesta, holistisesta, mallista, jonka mukaan

SAMKissa toimitaan. Jokainen ohjaustyöhön osallistuva toimijataho pääsi itse sanoittamaan oman opiskelijaohjauksen tieto-, neuvonta- tai ohjauspalvelunsa (TNO-palvelut). Näistä lähtökohdista ja näkökulmista kirjoitettiin tämä Opiskelijaohjaus Satakunnan ammattikorkeakoulussa -julkaisu, ns. ohjauksen käsikirja. Teoksen tavoitteena on avata ohjauksen taustaa, tukea ja yhtenäistää SAMKin ohjauskäytänteitä sekä antaa työvälineitä ohjaukseen.

Julkaisu koostuu kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa kuvataan, mitä ohjaus on, ja mistä lähtökohdista tarkasteltuna SAMKin ohjausta käsitellään. Tässä osassa nostetaan esiin holistisen ohjausmallin merkitys kestävässä opiskelijaohjauksessa. SAMKin opiskelijaohjauksen holistinen malli koostuu kolmesta kokonaisuudesta: ammatillisen kasvun ja kehittymisen tukeminen, uraohjaus ja opiskelun ohjaus. Nämä kokonaisuudet huomioimalla vahvistamme opiskelijan osaamisidentiteettiä ja toimijuutta.

Teoksen toinen osa on kohdistettu opettajatutoreille ja opettajille, joilla on läheisempi rooli yksittäisen opiskelijan ja oman ryhmän ohjaamisessa. Tässä osassa paneudutaan ohjausprosessiin ja opiskelijan osaamispolkuun opiskelun aikana keskittyen ohjauksen tavoitteisiin ja toimintatapoihin. Ohjausprosessi lähtee opiskelijan hakuvaiheesta ja opintojen aloitusvaiheesta, jossa keskitytään eniten opiskelutaitoihin. Tätä seuraa opintojen keskivaihe, jolloin oma osaamisidentiteetti rakentuu dialogissa muiden kanssa. Tällöin pohditaan ensin omia opiskelu- ja urataitoja ja myöhemmin harjoittelua ja opinnäytetyötä. Opiskelujen loppuvaiheessa ohjaus painottuu urataitoihin ja jatkuvaan oppimiseen.

Tämä julkaisu on tarkoitettu kaikille SAMKin opiskelijaohjauksen parissa toimiville, erityisesti opettajatutoreille, opettajille, harjoittelun ja opinnäytetyön ohjaajille sekä opinto-ohjaajille. Teos kuvaa opiskelijaohjausta SAMK-tason näkökulmasta. Eri tutkinto-ohjelmien omia käytäntöjä ei ole nostettu esiin. Tarkoituksena on, että tätä julkaisua voidaan päivittää myöhemmin ohjaustyötä kehittäessä.

Julkaisun liite Opiskelijaohjauksen toimijat SAMKissa toimii erillisenä, omana kokonaisuutenaan myös opiskelijoille. SAMKin opiskelijaohjauksen toimijat ohjauspalveluineen on kuvattu tarkemmin liitteessä. Liitteestä tehdään oma opasvihkonen/-lehtinen, joka avaa opiskelijalle sitä, miten ohjauksen eri toimijat tukevat omalla tieto-, neuvonta- tai ohjauspalveluillaan (TNO-palvelut) opiskelijan kestävää tulevaisuuden osaamista. Liitteestä löytyy myös linkki videoon Opiskelijaohjaus SAMKissa.

OSA I

---

1 Mitä ohjaus on?

Ohjaus on yhteistoimintaa, joka voi kohdentua oppimiseen, kasvuun, työelämään tai ongelmanratkaisuun liittyviin prosesseihin. Ohjauksella pyritään ohjattavan toimijuuden vahvistamiseen sekä osallisuuden tunnistamiseen ja kehittämiseen. (Vehviläinen, 2020, s. 1.) Siirtymät opiskelijaelämästä työelämään ja takaisin sekä mahdolliset keskeytykset lisääntyvät jatkuvasti. Kaiken tämän keskellä ihmisellä on tarve löytää asioille ja tapahtumille selityksiä. Ohjauksen merkitystä korkeakouluopiskelijalle lisää tarve hyväksyä maailman monimutkaisuus ja löytää sen keskellä toivoa ja kannattelevia malleja. (Kukkonen, 2022, luku "Postnormaali aika edellyttää yhteiskunnallista lukutaitoa".) Tutkimuksissa on paljon näyttöä siitä, että hyvin tehty ohjaus on aina hyödyllistä ja vastaa ohjattavan sellaisiin tarpeisiin, joita ei muilla keinoin voida saada tyydytettyä (Peavy, 1999, s. 19).

Ohjaus voidaan nähdä ajan, huomion ja kunnioituksen antamisena ja rinnalla kulkemisena. Parhaimmillaan ohjaus edistää opiskelijan toimijuutta ja antaa työkaluja kehittää omaa elämää uuteen suuntaan. Ohjauksen keskiössä on tasavertainen, luottamuksellinen ja avoin ohjaussuhde, ja ohjaukseen käytetään ideaalitulanteessa se aika, jonka kyseinen opiskelija ja tilanne vaatii, realiteetit huomioiden. Ohjauksessa painottuu ohjaajan ja opiskelijan välinen keskustelu, jonka aikana muun muassa kysytään, selvennetään, suunnitellaan ja asetetaan tavoitteita. Ohjaussuhteen muodostumisessa on tärkeää, että ohjaaja perustaa käsityksensä ohjattavasta saamaansa tietoon eikä omiin uskomuksiin ja oletuksiin. (Onnismaa, 2007, s. 7, 30.)

Ohjaukseen on olemassa useampia taustateorioita. Voidaan sanoa, että niitä yhdistää viisi tärkeää tekijää. Ensinnäkin ohjaussuhde tarjoaa lohtua ja toivoa. Myös asiallisen ja oikean tiedon antaminen on keskeistä. Ohjattavan ajatuksia pyritään fasilitoimaan selventämällä hänen omia tavoitteitaan ja luomalla tavoiteltavissa olevaa tulevaisuudenkuvaa. Lisäksi ohjaaja auttaa opiskelijaa tunnistamaan voimavarojaan ja toimintaansa vaikuttavia rajoituksia. Lopuksi ohjattavaa tuetaan tekemään valintoja ja suunnitelmia. Niiden edellä voi olla esteitä, joiden käsittelyssä ohjaaja voi tukea. (Peavy, 1999, s. 19.)

---

2 Ohjauksen tavoitteet

Opiskelijaohjaus SAMKissa on monikanavaista tiedottamista, neuvontaa ja ohjausta. Tavoitteena on, että opiskelija saa henkilökohtaisen tuen hänelle parhaiten sopivalla tavalla. Jokaisella SAMKin opiskelijalla on tasavertaiset mahdollisuudet ja oikeus saada ohjauspalveluja riippumatta siitä, missä koulutuksessa tai millä tavalla (kontaktitoteutuksessa kampuksella, monimuoto- tai verkkototeutuksessa) hän opiskelee. Ohjauksella tuetaan opiskelijan oppimista ja opintojen suorittamista tavoiteajassa, hyvinvointia ja opiskelukykyä sekä osaamisen kehittämistä että urasuunnittelua.

Onnistuneen ohjauksen ja opiskelun tuloksena opiskelijat ovat aktiivisia ja motivoituneita toimijoita, he tekevät itselleen sopivia yksilöllisiä valintoja. Heidän opintonsa etenevät, opintojen keskeyttäminen vähenee ja tutkintojen suorittaminen tavoiteajassa lisääntyy. Opiskelijoita kannustetaan kehittämään omaa osaamistaan ja asiantuntemustaan sekä rakentamaan omaa urapolkuaan henkilökohtaisten tavoitteidensa suunnassa.

---

3 Opiskelijaohjauksen lähtökohdat

SAMKin tavoitteena on, että jokainen opiskelijamme työllistyy. Tämä tavoite ohjaa vahvasti kaikkea toimintaamme, niin myös ohjaustyötä. Opiskelijaohjaus SAMKissa toteutetaan menettelyohjeen mukaisesti prosessina, jonka vaiheet ovat opiskelijaohjauksen suunnittelu ja vertaistutoreiden koulutus, opiskelemaan hakeutuminen ja opiskelijavalinta, opiskelemaan hyväksyminen, opiskelun aloittaminen, opiskelun eteneminen, valmistuminen ja alumnitoiminta (Menettelyohje Opiskelijaohjaus ME1210). Opiskelijan ohjauspolun vaiheita esitellään tämän julkaisun osassa 2.

Barnett (2004, s. 259) toteaa, että korkeakoulupedagogiikan tulee rohkaista opiskelijaa toimimaan määrätietoisesti ja perustellusti. Opiskelijat ovat itse tulleet vastuullisiksi omasta uramenestyksestään (Smith, 2010). SAMKin tavoitteena onkin edistää sellaista oppimista, jossa opiskelijat itse asettavat tavoitteita ja toimivat suunnitelmallisesti niiden saavuttamiseksi. Opiskelijan elämässä erilaiset ammatilliset siirtymät moninaistuvat ja lisääntyvät – hän opiskelee, käy työssä, on työssäkäyvä opiskelija tai on työelämästä poissa erilaisten vapaaehtoisten tai pakollisten syiden takia. Tulevaisuudessa työpaikka tai ala voi vaihtua moneen kertaan elämän aikana, ja ihmisellä voi olla useampi yhtäaikainen työpaikka. Muutokset työtehtävissä peilaavat yhteiskunnan ja ajan tarpeita ja edellyttävät työntekijältä jatkuvaa osaamisen ennakoivaa tarkastelua.

Oman osaamisen johtamista voidaan tarkastella opiskelijan tulevaisuustietoisuutena, joka vaikuttaa siihen, miten hän hahmottaa tulevaisuuttaan, ja minkälaisia odotuksia hän tulevaisuudelleen asettaa (Ahvenharju ym., 2018; Ahvenharju 2022). Tulevaisuustietoisuus on yksilön ja yhteisön kykyä tunnistaa erilaisia tulevaisuuksia. Se on taitoa suhtautua moninlaisiin tulevaisuudenkuviin vastuullisesti pohtien tulevaisuuteen liittyviä arvoja, oletuksia ja käsityksiä kriittisesti niin omassa arjessa, opiskelussa, työssä kuin globaalisti. (Ahvenharju, 2022, s. 86). Tulevaisuustietoisuuden ulottuvuudet on esitetty kuvassa 1 perustuen Ahvenharjun ym. (2018) ja Ahvenharjun (2022) kuvaukseen.

Tulevaisuustietoisuus on yksilön ja yhteisön kykyä tunnistaa erilaisia tulevaisuuksia. Se on taitoa suhtautua moninlaisiin tulevaisuudenkuviin vastuullisesti pohtien tulevaisuuteen liittyviä arvoja, oletuksia ja käsityksiä kriittisesti niin omassa arjessa, opiskelussa, työssä kuin globaalisti.

Tulevaisuustietoisuus (kuva 1) muodostuu:

- Vastuullisuudesta: Mistä kaikesta koen olevani vastuussa?
- Aikakäsityksestä: Kuinka kauas katson?
- Toimijuudesta: Uskonko omiin mahdollisuuksiini ja kykyyni vaikuttaa?
- Avoimuudesta: Miten näen tulevaisuuden mahdollisuudet?
- Systemisyydestä: Ymmärränkö erilaisia systeemejä ja niiden välisiä suhteita?

Kuva 1. Tulevaisuustietoisuuden ulottuvuudet. Kuva perustuu Ahvenharjun ym. (2018) ja Ahvenharjun (2022) kuvaukseen.

Toimijuudella tarkoitetaan tässä opiskelijan aktiivisuutta, aloitteellisuutta, oikeiden valintojen tekemistä ja kykyä ja resurssia vaikuttaa omaan elämään (Eteläpelto, 2011). Yksilö pyrkii vaikuttamaan ja muokkaamaan omaa elämänsä pitkillä aikavälillä, kestäviä mutta samalla joustavia uraratkaisuja tehden. Opiskelijan oma halu olla aktiivinen toimija (osallistua, neuvotella ja oppia) on tärkeää. Mitä motivoituneempaa, tavoitteellisempaa ja tarkoituksenmukaisempaa opiskelijan sitoutuminen on, sitä todennäköisemmin hän saavuttaa hyviä oppimistuloksia. (Billett, 2011.)

Banduran (2006) mukaan toimijuudessa ennakkosuunnittelulla, itsesäätelyllä ja itsereflektiolla on merkittävä rooli. Opiskelijan itsesäätely, eli kyky tunnistaa ja säädellä ajattelua, tunteita ja toimintaa, vaikuttaa opiskelumotivaatioon, opintoihin sitoutumiseen sekä kykyyn tehdä valintoja ja asettaa tavoitteita (Zimmermann & Moyla, 2009). Tärkein toimijuutta selittävä tekijä on opiskelijan minäpystyvyys. Pystyvyyden kokemukset ovat tärkeitä ihmisen toiminnalle, koska ne vaikuttavat suoraan paitsi hänen toimintaansa, myös muihin tekijöihin, kuten tavoitteellisuuteen ja pyrkimyksiin, odotuksiin, tunteisiin ja kykyyn havaita sosiaalisen ympäristön mahdollisuuksia tai esteitä (Bandura, 2000).

Ohjauksen yksi keskeinen elementti on vahvistaa opiskelijan osaamisidentiteettiä. Osaamisidentiteetti on jatkuvaa oman osaamisen tunnistamista ja muokkaamista sekä osaamisen osoittamista ja näkyväksi tekemistä. Identiteetti rakentuu, kehittyy ja muuttuu aina suhteessa ympäristöön ja yhteiskuntaan. Osaamisidentiteetti on käsitystä itsestä suhteessa muihin, työhön ja yhteiskuntaan sekä omaan osaamiseen, vastaten kysymykseen mitä osaan. (Eteläpelto, 2007.)

Osaamisidentiteetti on käsitystä itsestä suhteessa muihin, työhön ja yhteiskuntaan sekä omaan osaamiseen, vastaten kysymykseen mitä osaan.

Myös kestävyysosaaminen on tärkeä huomioida ohjauksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Opetushallituksen (OPH, 2019) Osaamisen ennakkointifoorumin mukaan (OEF) kestävyysosaaminen nousee useissa raporteissa tulevaisuuden tärkeimmäksi työelämätaidoksi, johon kaiken opetuksen ja koulutuksen tulisi tavoitteissaan keskittyä. Ongelmanratkaisu, systeemiajattelu ja kuuntelemisen taito nähdään kestävyysosaamista osoittavina taitoina. Näiden lisäksi kestävyysosaamisen taitoina pidetään kykyä keskustella tunteista, etiikasta ja moraalista sekä taitoa ymmärtää muiden kokemuksia ja näkökantoja. Kestävyysosaamisella tarkoitetaan siis yksilöiden ja yhteisöjen valmiuksia, tietoja, taitoja ja asennoitumisen tapoja, jotka mahdollistavat käytäntöjen muuttamista kestäviksi. Kestävyysosaamisessa oleellista on taito tehdä eettisesti oikeita ratkaisuja monimutkaisissa tilanteissa. (Valtioneuvoston valiokunnan lausunto TuVL 4/2021 vp–VNS 1/2021 vp; Siirilä ym., 2022.)

Ongelmanratkaisu, systeemiajattelu ja kuuntelemisen taito nähdään **kestävyysosaamista** osoittavina taitoina.

3.1 Opiskelija holistisen ohjausmallin keskiössä

Useissa suomalaisissa korkeakouluissa opiskelijaohjaukskäytänteiden voidaan ajatella olevan holistisen ohjausmallin mukaisia, ja se onkin otettu osaksi korkeakoulujen opintojen ohjauksen kansallisen arvioinnin suosituksia (Hautala ym., 2020, s. 53). SAMKin opiskelijaohjauksen malli perustuu holistiseen opiskelijakeskeiseen ohjausmalliin. Tuomelan ym. (2020) mukaan mallissa voidaan hahmottaa neljä ulottuvuutta.

1. Opiskelijaohjaus nähdään **koko työyhteisön tehtävänä**, opiskelijaan kohdistuvana kokonaisvaltaisena toimintona, jossa tuetaan ja edistetään ohjattavan oppimis-, kasvu-, työ- tai ongelmanratkaisuprosesseja ohjattavan toimijuutta vahvistavilla tavoilla. Toimijuutta tukeva ohjaus nähdään siten, että se kehittää myös ohjattavan kykyä tunnistaa omat tietonsa, voimavaransa ja taitonsa. Lisäksi tuetaan myös kykyä arvioida omien toimintamallien toimivuutta ja opiskelijan kykyä kehittää niitä.
2. Kun opiskelijaohjaus nähdään koko työyhteisön tehtävänä, myös **opiskelijoiden ohjaamiseen liittyvät vastuut** jakaantuvat monille eri korkeakoulun toimijoille opiskelijan opiskelupolun varrelle kyseisessä ohjaustilanteessa tarvittavaa substanssiosaamista hyödyntäen. Vastuualueiden selkeys on tärkeä kulmakivi.
3. Ohjaus on monialaista yhteistyötä, jossa painotetaan opiskelijan persoonallista ja ammatillista kasvua. **Monialaisen ohjausverkoston merkitys** on tärkeää huomioida. Kaikkien opiskelijaohjaukseen osallistuvien toimijoiden tulee tiedostaa vastuunsa ja oma roolinsa ohjausjärjestelmässä.
4. **Opiskelijaohjauksen toimijoita tarkastellaan myös eri tasoilla**, jotka eivät ole hierarkisia. Ensimmäisellä tasolla on opiskelijan kanssa lähimmässä ja tiiviissä vuorovaikutuksessa olevat opetuksen ja koulutuksen toimijat. Toinen ohjaustaso koostuu opetukseen kytkeytyvistä toimijoista, joilla on erityisiä ohjaukseen liittyviä tehtäviä ja siihen liittyvää erityisosaamista. Kolmannen ohjaustason muodostavat koulutukseen kytkeytyvät toimijat, jotka eivät ole välittömästi opetustyössä mukana, mutta toimivat SAMKin viitekehysessä. (Ks. kuva 2, SAMKin opiskelijaohjauksen holistinen malli.)

Kun holistista opiskelijakeskeistä mallia tarkastellaan eri ulottuvuuksista käsin ja keskittyen opiskelijalle suunnattuun toimintaan ja ohjauspalveluun, on huomioitava, että kaikilla toimijoilla on opiskelijaohjauksessa myös paljon taustalla tapahtuvaa toimintaa, kuten eri tahojen kanssa yhdessä tapahtuvaa suunnittelua, kehittämistä ja koordinoitua, joita ilman näkyvät palvelut eivät olisi toimivia ja tarkoituksenmukaisia. Tällöin myös taustalla tapahtuva työ on keskeistä toimivien palvelujen turvaamiseksi. Eri toimijoilla on luonnollisesti myös oma perustyönsä ja ydintehtävä, josta koostuu pääasiainen toimenkuva SAMKin organisaatiossa, vaikka opiskelijaohjaukseen liittyviä ulottuvuuksia mukana onkin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että holistisessa opiskelijakeskeisessä ohjausmallissa korostuu eri ohjauksen osa-alueiden päällekkäisyys, ohjauksen toimijoiden yhteistyö sekä ohjauksellisten kysymysten kokonaisvaltaisuus ohjattavan näkökulmasta (Tuomela ym., 2020).

Vanhalakka-Ruoho (2014, s. 192–201) toteaa ohjaustyön ongelmaksi edelleen sen, että toimijuutta tarkastellaan useimmiten opiskelijan suunnitelmina ja valintoina. Tällöin emme tule tavoittaneeksi sitä, miten ihmiset toimivat ja voivat toimia suhteissa tilanteisiin, toimintaympäristöihin, rakenteisiin ja aikakauteen. Erityisesti tätä näkökulmaa tarvittaisiin ohjaustyössä, jotta siinä ei tarkasteltaisi ja ymmärrettäisi ihmistä vain nykyhetkessä elävänä ja irrallaan ympäristöstä.

Yhteenvetoa holistisesta, opiskelijakeskeisestä ohjausmallista voidaan tehdä myös kuvan kautta, kuten mm. Herranen ja Penttinen (2008, s. 11) ovat hahmottaneet Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun (nykyinen Karelia-ammattikorkeakoulu) aikuisopiskelijoiden holistista ohjausmallia artikkelissaan "Aikuislähtöistä ohjausta etsimässä". Lairio ja Puukari (2000, s. 171) ovat kuvanneet holistista ohjausmallia 2000-luvun vaihteessa vastaavan kaltaisella kuvalla, joka on vakiintunut erilaisin sovelluksin korkeakoulujen ohjausmalliksi. Alun perin vuonna 1998 ohjauksen holistisen mallin esittivät Watts ja Esbroeck (1998). SAMKin holistinen opiskelijakeskeinen ohjausmalli on sovellettu edellä mainittuun Herrasen ja Penttisen kuvaan kuvan 2 mukaisesti.

Kuva 2. SAMKin opiskelijaohjauksen holistinen malli. Kuva perustuu Herrasen ja Penttisen (2008) kuvaan.

Eri ohjaustasojen toimijat ohjausvastuineen on kuvattu tarkemmin tämän julkaisun liitteessä Opiskelijaohjauksen toimijat SAMKissa.

Ammatillisen kasvun ja kehittymisen tukeminen tarkoittaa opiskelijan kasvua ja kehitystä kohti asiantuntijuutta huomioiden myös hänen persoonallisen kasvunsa ja kehittymisensä tukemisen osana ammatillista kehittymistä. **Uraohjauksen** tavoitteena on tukea opiskelijaa ammatilliseen osaamiseen liittyvien valintojen tekemisessä, oman osaamisen sanoittamisessa sekä yleisemmin tukea opiskelijaa erilaisten työelämätaitojen kehittämisessä ja työtulevaisuuden suunnittelussa, kuten uratoiveiden ja -mahdollisuuksien sekä uravaihtoehtojen kartoittamisessa ja uraan liittyvässä päätöksenteossa. **Opiskelun ohjaus** tarkoittaa opiskelijoiden tukemista ja neuvontaa heidän opintojensa aikana sekä oppimiseen ja opiskelukykyyn liittyvää ohjausta.

Opiskelijan keskeinen väline tässä kokonaisuudessa on HOPSin työstäminen syvätasolla (HOPS = henkilökohtainen osaamisen kehittymistä koskeva suunnitelma). Tällä tarkoitetaan HOPSin pintatason ajattelusta syvemmälle tasolle siirtymistä, oman osaamisen laajempaa pohtimista: mitä osaamista opiskelija haluaa kehittää itselleen korkeakouluopintojen ja -ympäristön kautta, esimerkkinä vaikkapa kansainvälisyysosaaminen.

3.2 Ohjauksella opiskelijan toimijuutta tukemassa

Holistinen ohjausmalli korostaa opiskelijaohjauksessa mukana olevien tahojen tiivistä verkostoa. Tämä heijastuu ohjaukseen moninaisina ohjauksellisina otteina, lähestymistapoina sekä menetelminä ja keinoina. Ohjattavat ovat erilaisia, ja samankin opiskelijan ohjausta vaativat eri tilanteet vaihtelevat. Peavy (1999) toteaaakin, ettei mikään yksittäinen ohjausmenetelmä ole osoittautunut selvästi toisia paremmaksi. Myös ohjausta tekevien henkilöiden ammatillinen tausta, persoona ja työtehtävä vaikuttavat ohjauksen luonteeseen.

Ohjaukseen hakeutuvilla on hyvin monenlaisia ja usein ainutlaatuisia tarpeita. Tiukka pitäytyminen yhteen ainoaan ohjausmenetelmään estää ohjaajaa tyydyttämästä kunkin asiakkaan yksilöllisiä tarpeita (Peavy, 1999). Toisinaan suorien ohjeiden ja neuvojen antaminen on riittävää, kun taas toisinaan ohjaus edellyttää aktiivista ja pitkäkestoistakin dialogia opiskelijan kanssa, taustoihin perehtymistä ja vaihtoehtojen yhdessä pohtimista. Mitä ulommas holistisen mallin kehillä siirytään, sitä enemmän SAMKin ohjaukseen osallistuvien toiminnassa korostuu tiedottaminen ja neuvonta uloimman kehän palveluista. Mallin sisäkehällä vaikuttavien ohjaajien ohjaustoimenpiteet perustuvat kulloiseenkin ohjattavan tilanteeseen parhaaksi soveltuvaan lähestymistapaan, joita voidaan tarkastella ohjausteoreettisina valintoina. Ohjauksen moninaisuuden valossa on luonnollista, että erilaiset teoreettiset viitekehykset vaihtelevat, ja niitä käytetään toisiaan täydentäen. Helander ja Seinä (2005) kuvaavat ohjausteorioita eräänlaisiksi linsseiksi, joilla kullakin nähdään yksi todellisuus. Kunkin teorian mahdollisuudet ja rajoitukset on otettava huomioon.

SAMKin ohjaus ankkuroituu vahvasti opiskelijan toimijuuden rakentamiseen ja vahvistamiseen. Opiskelija nähdään oman oppimisensa ehtoihin ja olosuhteisiin aktiivisesti vaikuttavana toimijana (Eteläpelto, 2017; Lantolf & Pavlenko, 2001). Opiskelijan tulee kokea ohjaus merkitykselliseksi toiminnaksi, jonka aktivoimana hän haluaa ja pyrkii tekemään ohjauksessa esiin tulleisiin teemoihin liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä kantamaan niistä vastuun (Vehviläinen, 2020, s. 21). Korkeakouluopiskelijan toimijuuden tukeminen on ensiarvoisen tärkeää paitsi opintojen aikana, myös opintojen aikaisen ja jälkeen toteutuvan työnteon näkökulmasta tarkasteltuna. Toimijuutta tukemalla vahvistetaan opiskelijan ammatillista muutosvalmiutta (vrt. esim. Toom ym., 2015). Toimijuuden nähdään olevan edellytys kehittyvälle työntekijälle sekä uudistuvalla ja oppivalle organisaatiolle (Eteläpelto ym., 2013).

Korkeakouluopiskelijan toimijuuden tukeminen on ensiarvoisen tärkeää paitsi opintojen aikana, myös opintojen aikaisen ja jälkeen toteutuvan työnteon näkökulmasta tarkasteltuna.

---

4 Ohjauksen arviointi

Ohjauksen tarve ja määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen jatkuvan oppimisen, ristiinopiskelun, eri korkeakoulujen avoimen opintotarjonnan, kansainvälistyvien opiskelijaryhmien ja yksilöllisten opiskelupolku mahdollisuuksien lisääntyessä. Opiskelijaohjauksen tulee pyrkiä vastaamaan tähän lisääntyneeseen kysyntään ja tarpeeseen. Ohjauksen tulee olla vaikuttavaa, tehokasta ja kustannukset huomioivaa. Nämä lähtökohdat huomioiden ohjauksen laatua, vaikuttavuutta ja kehittämiskohteita tulee arvioida ja ohjaukselle tulee olla kriteerit, jotta sitä voidaan arvioida. Ohjausta tulee arvioida sekä laadullisesti että määrällisesti, huomioiden sekä ohjauksen prosessit että tulokset.

Tällä hetkellä SAMKissa tehtävää ohjaustyötä arvioidaan ja kehitetään hyödyntämällä Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekyselyn (AVOP-kyselyn) ja uraseurantakyselyn vastauksia sekä opiskelijoille suunnattujen ohjauskyselyjen, opiskelijahyvinvointikyselyn ja Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kyselyn (EVOP-kyselyn), tietoja.

OSA II

---

5 Ohjauksen vaiheet

– hakuvaiheesta valmistumisvaiheeseen

Tämä teoksen toinen osa keskittyy ohjaustyöhön ja ohjauksen tavoitteisiin opiskelupolun eri vaiheissa. Opettajatutoreille ja opettajille annetaan vinkkejä ja ajatuksia tutkinto-opiskelijoiden (sisältäen ko. ryhmän polkuopiskelijat) tutortuntien ja ryhmänohjauksen teemoihin. Vinkit ovat sovellettavissa niin perustutkinnon kuin ylemmän AMKin opiskelijoiden ohjaukseen. Ohjauksen eri vaiheita esitellään hakuvaiheesta valmistumisvaiheeseen.

Opettajatutorin antama ohjaus voi olla ryhmänohjausta, pienryhmäohjausta tai yksilöohjausta. Ohjauksen ulkoisessa auditoinnissa auditoijat kannustivat samkilaista pohtimaan erilaisia ohjauksen muotoja. Nykyiset ohjausresurssit eivät riitä pelkästään henkilökohtaiseen ohjaukseen. Auditoijat toivat esiin vertaisohjaukseen tutustumisen. Vertaisohjauksella tarkoitetaan saman opiskelijaryhmän jäsenten niin sanottua hyödyntämistä ohjauksessa opiskelijalta toiselle opiskelijalle. Tämä on vielä tällä hetkellä hyödyntämätön voimavara SAMK-tasolla opiskelijaohjauksessa.

Opettajatutorin ei kuitenkaan tarvitse toimia yksin. Ohjauksen ja esimerkiksi tutortuntien avuksi hän voi pyytää SAMKin eri ohjauksen toimijoita tai tehdä yhteistyötä muiden opettajatutorien kanssa. Esimerkiksi tutortunnilla, jossa käsitellään kv-vaihtoa, opettajatutorin apuna voisi olla kv-koordinaattori tai kun puhutaan urataidoista, opinto-ohjaaja voi olla osallisena. Myös erityisopettajaa on mahdollista pyytää mukaan tutortunnille kertomaan erilaisista tukitoimista.

Opiskelun hakuvaiheen kestävän ohjauksen tavoitteena on vastata hakijan ohjaustarpeisiin selkeästi ja innostavasti, SAMKin monipuolisia mahdollisuuksia esitellen. On huomioitava, että opintoihin sitoutuminen alkaa jo hakuvaiheessa, joten hakusivujen tulee olla niin selkeät ja informatiiviset, että hakija löytää itse vastaukset kysymyksiinsä. Hakijan tulee saada selkeä kuva siitä, millaisia taitoja ja valmiuksia hankitaan näiden opintojen aikana, mihin koulutuksella voi työllistyä ja millaiselle urapolulle koulutuksella voi edetä. Samoin hakijan tulee saada selkeä käsitys siitä, millaisia valmiuksia opinnot edellyttävät opiskelijalta, ja millaista opiskelu on käytännössä. (Pietilä 2020, 15.)

Hakijan pohtiessa erilaisia opiskeluvaihtoehtoja, niin ensimmäistä korkeakoulututkintoa kuin jatko-opintoja ajatellen, hänen tulee saada käsitys siitä, että hänellä on mahdollisuus rakentaa omaa osaamistaan sekä opiskelu- ja urapolkuaan ja hyödyntää monipuolista tarjontaa esimerkiksi ristiinopiskelun kautta. Myös erilaisten väylien (kuten Nopsa-väyläopinnot, lukioväylä, polkuopinnot), erillishakujen ja siirtohakujen selkeä esittely on tärkeää hakusivuilla. Hakija saa käsityksen monenlaisista opintojen aloittamisen mahdollisuuksista.

Menettelyohjeessa Tutkintoon johtavan koulutuksen haku ja valinta ME1212 kuvataan eri toimijoiden vastuita hakuvaiheessa. Opiskelijapalveluiden tehtävänä on neuvoa hakijoita oman osaamisalueensa hakuihin liittyvissä asioissa ja huolehtia valintakoekutsujen ja muun valintakoemateriaalin lähettämisestä (Menettelyohje Tutkintoon johtavan koulutuksen haku ja valinta ME1212).

Hakijapalveluissa ja Jatkuvan oppimisen palveluissa neuvotaan hakijoita hakuun liittyvissä teknisissä kysymyksissä ja ohjataan koulutuksen sisältöön liittyvät kysymykset osaamisalueille ja tutkinto-ohjelmiin. Hakijapalvelut huolehtii myös kaikille tutkinto-opiskelijana opintonsa aloittaville opiskelijoille yhteisen materiaalin (muun muassa opiskelupaikan vastaanotto- ja ilmoittautumishojjeiden, opintojen rahoituksen ja opiskelija-asumiseen liittyvän materiaalin) laatimisesta ja kokoamisesta Uuden opiskelijan www-sivuja varten. Jatkuvan oppimisen palvelut vastaa avoimessa AMKissa opintonsa aloittavien neuvonnasta. Viestintäpalvelujen tehtävänä on huolehtia opintojen aloittamiseen liittyvän tiedon julkaisemisesta Uuden opiskelijan www-sivuilla. Sekä suomen- että englanninkielisiin tutkinto-ohjelmiin hakeutuvilla on yhtäläinen menettely opintojen hakuvaiheessa.

5.1 Kestävä ohjaus opiskelupolulla

Tässä teoksessa opiskelijaohjauksen vaiheet on jaettu kolmeen osaan tutkinto-opiskelijan opiskelupolun mukaisesti: ohjaukseen opintojen alku-, keski- ja valmistumisvaiheessa. Ohjauksen vaiheet ovat samoja huolimatta siitä, opiskeleeko päivä- vai monimuotoryhmässä, suomen- tai englanninkielisessä tutkinto-ohjelmassa. Ohjauksen vaiheet sopivat niin perustutkinnon kuin ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijoiden ohjaukseen. Ohjaus voi olla digitaalista, etäyhteyksin vuorovaikutteista tai kasvotusten tapahtuvaa ohjausta.

Käsitlemme tässä luvussa ohjausprosessin mallia, joka on sovellettavissa kaikkiin SAMKin tutkinto-ohjelmiin niiden laajuudesta riippumatta. Tässä mallissa käytetään käsitteitä tutoritunti, tutorikeskustelu, ohjauskeskustelu ja HOPS-keskustelu, joita käytetään useimmissa SAMKin tutkinto-ohjelmissä. Ohjauksen muotoja ovat myös suuntautumisinfolot, opinnäytetyöinfot, ryhmänohjaus ja pienryhmänohjaus eri menetelmien sekä erilaiset ohjaustuokit.

Mallissa tarkastellaan eri opiskelupolun vaiheiden tutortuntien ja ryhmänohjauksen tavoitteita ja sisältöjä sekä esitellään kuhunkin vaiheeseen tarkistuslista opettajatutorin työn tueksi. Tämän listan avulla on mahdollista varmistaa, että oleelliset, oman ryhmän ohjaukseen liittyvät keskeiset ja tarpeen mukaan esiin nousseet teemat on käsitelty ja huomioitu, ja että opiskelijat ovat tietoisia kyseisistä asioista ja heidän opintonsa etenevät suunnitellusti. SAMKin opiskelijaohjaus tutkinto-opiskelijan opintopolulla on esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Opiskelijaohjaus SAMKissa.

5.2 Ohjaus opintojen alkuvaiheessa

Opintojen alkuvaiheena voidaan pitää opintojen ensimmäistä lukuvuotta. Alkuvaiheen jälkeen opiskelijoilla on käsitys omassa korkeakoulussa opiskelusta sekä korkeakoulun opetus- ja ohjausprosessista. Ensimmäisen lukuvuoden aikana opiskelijat tunnistavat omia geneerisiä taitojaan sekä itsesätelytaitojaan ja pystyvät työskentelemään myös ryhmässä tuoden ryhmän työskentelyyn omaa osaamistaan. OPS-uudistuksessa 2021–2023, Kohti kestävää pedagogiikkaa ja oppimista, geneeristen työelämätaitojen osaaminen otettiin mukaan SAMKin kaikkiin opetussuunnitelmiin. Näiden taitojen kehittymisen kasvu kirjattiin myös opintojaksojen arviointikriteereihin, ja siten varmistettiin kyseisten taitojen merkityksen avautuminen myös opiskelijoille.

Ensimmäisen lukuvuoden aikana opiskelijoille on esitelty SAMK oppimisympäristönä, jonka kautta opiskelija voi kerryttää osaamista myös (ammatti)korkeakoulujen yhteisestä opintotarjonnasta ja esimerkiksi kv-vaihto-opintojen kautta. Opiskelijat rohkenevat pohtia itselleen kiinnostavia vaihtoehtoja.

Aloitustaiheen ohjauksen tavoitteina ovat myönteisen oppimisympäristön luominen ja yleiskuvan muodostaminen korkeakoulun toimintakulttuurista ja opiskelusta. Oleellista on, että opiskelija perehtyy uuteen opiskeluympäristöön, ja hän on tietoinen SAMKin eri ohjaus- ja palveluista ja heidän TNO-palveluistaan (tieto-, neuvonta- tai ohjauspalvelut) sekä pääsee alkuun opintojen suunnittelussa. Opintoihin sitoutumista tuetaan ensimmäisestä päivästä alkaen koko tutkinnon ajan.

Opiskelijan näkökulmasta opiskelun kantavana tavoitteena tulee olla työelämään valmistuminen. Opetuksen ja ohjauksen tehtävänä onkin tuoda työelämän näkökulmaa mukaan opintoihin selkeästi ja konkreettisesti. Tällöin esimerkiksi alkuvaiheen opintojen merkitys ja hyödyt avautuvat paremmin opiskelijalle. Opiskelijan ei toki tarvitse tietää opintojensa alussa, mihin hän tulee aikanaan työllistymään. Tärkeämpää on ryhtyä arvioimaan itseään, omia kiinnostuksen kohteitaan ja omaa oppimistaan sekä seuraamaan, mitä työelämässä tapahtuu. (Karhu 2020, 51–55.) Myös erilaiset sovellukset ja tekoälyn tuomat mahdollisuudet sekä ohjausanalytiikka tukevat kestävästä opiskelijaohjausta oman osaamisen tunnistamisessa, harjoittelu- ja työpaikkojen löytymisessä sekä urasuunnittelussa.

Kestävyysosaaminen ja tulevaisuustietoisuus tulevat esille opiskelijan opiskelun henkilökohtaistamisen prosessissa eli HOPS-prosessissa. Kestävyysosaaminen ja tulevaisuustietoisuuden ulottuvuudet on esitetty tämän julkaisun osassa 1, luvussa 3. HOPS-prosessissa tunnistetaan ja tunnustetaan opiskelijan aiempi osaaminen ja tausta, kiinnostus alaan sekä generiset taidot ja itsesätelytaidot. Sen jälkeen suunnitellaan, mitä uutta osaamista opiskelijan tulee hankkia ja missä sitä hankitaan. Samoin selvitetään mahdollisen yksilöllisen tuen tarvetta huomioiden opiskelijan kokonaisvaltainen elämäntilanne (vrt. Menettelyohje Opiskelun saavutettavuus ME1211). Ohjauksessa huomioidaan opiskelijan niin pitkän kuin lyhyen aikavälin tavoitteet. HOPSin laatimisessa keskitytään osaamiseen ja siihen pääomaan, mitä korkeakouluopiskelu antaa. HOPS ei siis ole vain orientoivan vaiheen opintokokoelma. (Karhu 2020, 51.)

Tutortuntien ja tutorkeskustelujen teemoja 1. opiskeluvuodelle:

- Oman toiminnan suunnittelu ja arviointi → Vastuullisuus, ryhmässä toimiminen, ammattietiikka ja turvallisuus
- Kestävän osaamisidentiteetin rakentuminen: mitä jo osaan, mitä haluan oppia, miten opin – “minä oppijana” → Positiivinen minäkäsitys, osallisuus, toimijuus, itsesätelytaidot
- Itseohjautuvuuden kehittymisen tukeminen
- Opintojen henkilökohtaistaminen: aiemmat opinnot, työkokemus, harrastukset → HOPS omassa osaamisen kehittämisessä ja urasuunnittelussa

- Opiskelu SAMKissa, oma vastuu opiskelusta ja vuorovaikutuksesta sekä yhteistyöstä
- Oman opiskelupolun rakentaminen → Vaihto-opiskelu, muiden korkeakoulujen opintotarjonnan hyödyntäminen, opintojen ajoittaminen, moninaiset harjoittelupaikkamahdollisuudet

Tarkistuslista:

- Opiskelijat tuntevat opettajatutorinsa ja ovat sitoutuneet ryhmään ja opiskeluun.
- Opiskelijat ovat laatineet HOPSinsa sekä tunnistavat oman minäpystyvyytensä ja siinä tapahtuvat muutokset eri opintojaksojen aikana.
- Opiskelijat tunnistavat geneeristen taitojen ja ekososiaalisen sivistyksen (vuorovaikutus, vastuullisuus, kohtuullisuus) merkityksen tulevaisuuden kestävien ammattitaitojen ja käytäntöjen kehittämisessä.
- Opinnot ovat käynnistyneet ja etenevät. → Opintojen edistymisen seuranta. Opettajatutor tarkistaa opintopistekertymät lukukausittain ja on yhteydessä opiskelijoihin, joiden opinnot eivät ole edenneet suunnitellusti.
- Opiskelijat osaavat hyödyntää opiskelun tueksi tarjottavia palveluja, esimerkiksi SAMKin nettisivuilta löytyvä tuki, pajat, itseopiskelumahdollisuudet, ryhmät.
- Opiskelijoiden opiskelun haasteet on tunnistettu, niihin on tartuttu, tarvittavat tukitoimenpiteet on sovittu ja niiden toteutumista seurataan. Opiskelijat tietävät erilaiset tuen muodot (yksilöllisen tuen järjestelyt, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan palvelut, YTHS ym.) ja osaavat tarvittaessa käyttää niitä.

5.3 Ohjaus opintojen keskivaiheessa

Opintojen keskivaiheeksi voidaan ajatella toista ja kolmatta opiskeluvuotta. Toisen vuoden jälkeen opiskelijat tunnistavat oman toimintansa vaikutuksia laajemmin ryhmässään ja opiskeluyhteisössä. He kantavat vastuuta omasta opiskelu- ja urapolustaan. Opiskelijat asettavat opiskelulle tavoitteita toivomansa tulevaisuuden näkökulmasta. Opiskelijat hahmottavat yrittäjyyden yhtenä varteenotettavana uramahdollisuutena.

Ohjaus antaa opiskelijalle tilan reflektoida omaa osaamistaan ja puhua arvoistaan, ajatuksistaan, unelmistaan ja epävarmuuksistaan. Ohjaus antaa mahdollisuuden ja tukea urasuunnitteluun sekä opiskelijan ammatti-identiteetin kasvuun. Näitä taitoja ja tätä kasvua opiskelija tarvitsee muun muassa hakiessaan harjoittelupaikkoja ja tehdessään näkyväksi omaa osaamistaan.

Kolmannen opiskeluvuoden jälkeen opiskelijat kantavat vastuuta omasta toiminnastaan ja toiminnan vaikutuksista laajemmin ympäröivään yhteiskuntaan, eivät ainoastaan lähiyhteisöön. Opiskelijat hahmottavat, minkälaista osaamista heille on jo kertynyt ja mitkä toisaalta ovat alueita, joita tulee vielä vahvistaa. Opiskelijat näkevät oman roolinsa tulevaisuuden asiantuntijoina ja vaikuttajina niin yksilöinä kuin lähiyhteisössä ja laajemmin yhteiskunnassa. Yrittäjyys nähdään myös uravaihtoehtona. Opiskelijoiden tulevaisuuden urasuunnittelu ja tulevaisuuteen orientoituminen ovat kehittymässä.

Opintojen keskivaiheessa ohjauksen painopiste siirtyy opiskelun ohjauksesta uraohjaukseen ja joustavien valintojen suuntaan. Opintojen keskivaiheessa tuetaan opiskelijaa löytämään joustavia ja yksilöllisiä koulutusvalintoja. Opiskelija hankkii opintojen aikana osaamista, jolla hän pystyy työllistymään osaamistaan vastaaviin tehtäviin tulevaisuudessa. Tulevaisuuslu-kutaito, vaihtoehtoisten tulevaisuuksien ennakointi ja toimiminen niiden toteutumiseksi, on oleellinen osa opiskelijan osaamisidentiteetin rakentumista.

Tutortuntien ja tutorkeskustelujen teemoja 2. opiskeluvuodelle:

- Opiskelutaidot → Yhdessä toimiminen, vastuu omasta toiminnasta ja toiminnan vaikutuksista laajasti, kohtuullisuus, vuorovaikutus

- Osaamisidentiteetin kasvu → Osallisuus, aktiivisuus, vastuu omasta opiskelu- ja urapolusta, urasuunnittelutaidot
- Opiskelumotivaation ylläpitäminen ja itsensä johtaminen → Mitkä seikat lisäävät motivaatiota ja mitkä puolestaan heikentävät sitä? Miten motivaatiota voi ylläpitää ja kehittää? Elämän eri osa-alueiden (opinnot, työ, perhe ja vapaa-aika) yhteensovittaminen ja niihin käytettävän ajan tarkastelu niin, että opinnot etenevät suunnitellusti.
- Toivottu tulevaisuus → Mitkä ovat opiskelijan omat tavoitteet ja kiinnostuksen kohteet, joiden mukaan hän voi edetä kohti toivottua tulevaisuutta? Harjoittelu- ja työpaikkojen, myös tavallisuudesta poikkeavien ja uusien harjoittelupaikkojen, tunnistaminen. Minkälaisia mahdollisuuksia opintojen aikana tehty työelämäyhteistyö, opinnäytetyö ja yrittäjyys voivat tarjota opiskelijan uralle?

Tarkistuslista:

- Opiskelijat ovat aktiivisia opintojensa suunnittelussa ja seuraamisessa ja ottavat tarvittaessa yhteyttä opettajatutoriinsa.
- Opiskelijat osaavat reflektoida omaa osaamistaan.
- Opiskelijat osaavat hakeutua harjoitteluihin ja suorittaa harjoitteluja omaa osaamistaan kehittäen.
- Opintojen edistymisen seuranta. → Opettajatutor tarkistaa opintopistekertymät lukukausittain ja on yhteydessä opiskelijoihin, joiden opinnot eivät ole edenneet suunnitellusti. Hän muistuttaa tarvittaessa ryhmänsä opiskelijoita suorittamatta jääneistä opinnoista ja ohjaa toimimaan SAMKin vuoden suoritussäännön mukaisesti. Lisäksi opettajatutor tarkistaa opiskelijan harjoittelun suorittamisen tilanteen.
- Opiskelijat osaavat hakeutua käytettävissä olevan tuen ja ohjauksen piiriin ja hyödyntää käytettävissä olevia tuen muotoja.

Tutortuntien ja tutorkeskustelujen teemoja 3. opiskeluvuodelle:

- Opiskelutaidot → Yhdessä toimiminen, vastuu omasta toiminnasta ja toiminnan vaikutuksista yhteisöön ja yhteiskuntaan, kohtuullisuus, vuorovaikutus
- Motivaatio ja sen ylläpitäminen
- Tulevaisuuslukutaito → Ennakoidaan vaihtoehtoisia tulevaisuuksia ja toimitaan niiden toteutumiseksi. Mitä osaamista opiskelu on vahvistanut? Mitä osaamista on vahvistettava?
- Yrittäjyyden mahdollisuudet
- Tulevaisuuden urasuunnittelu → Vuorovaikutusosaaminen, oman toiminnan ohjaaminen ja itsensä johtaminen
- Asiantuntijuus ja vaikuttaminen → Millaisia vaihtoehtoja on kehittää työelämää niin yksilönä, yhteisössä kuin yhteiskunnassa?
- Megatrendit, ekososiaalinen sivistys, kestävyysosaaminen

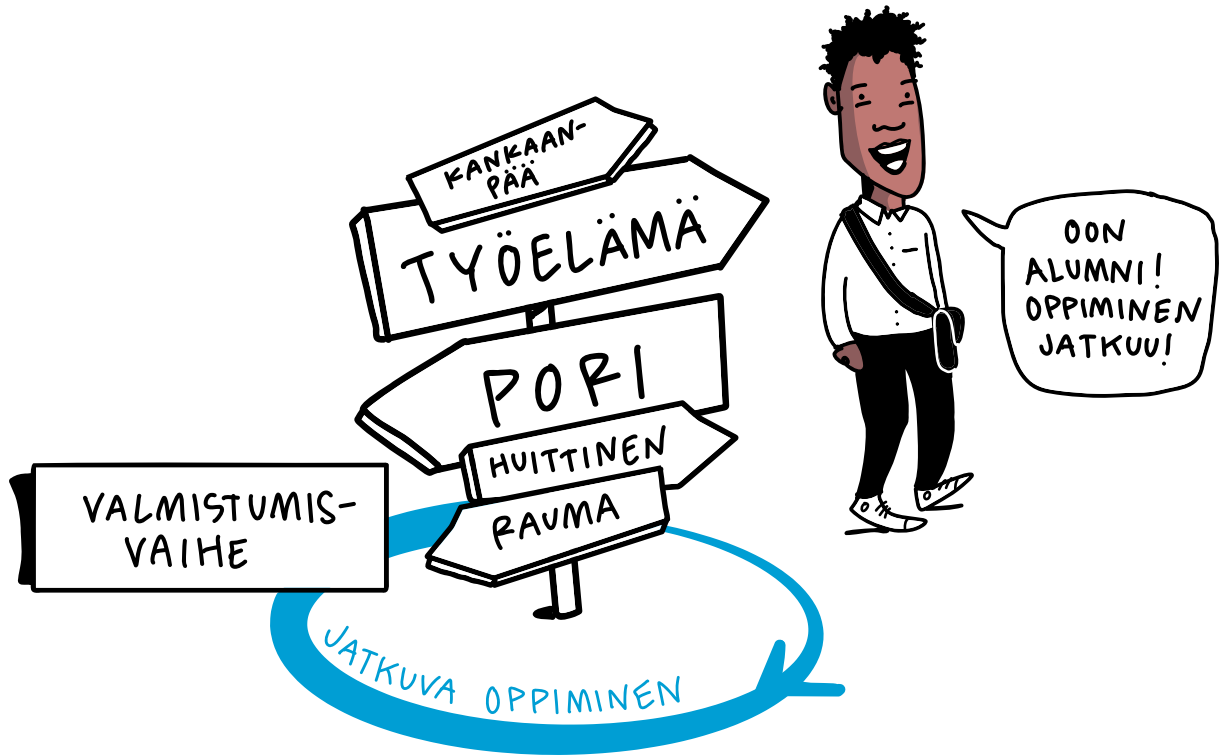

Tarkistuslista:

- Opiskelijoilla on suunnitelmia tulevista työtehtävistään.
- Opiskelijoiden resilienssin (palautumiskyvyn) tunne ja osaamisidentiteetti ovat kehittyneet.
- Opintojen edistymisen seuranta. → Opettajatutor tarkistaa opintopistekertymät lukukausittain ja on yhteydessä opiskelijoihin, joiden opinnot eivät ole edenneet suunnitellusti. Hän muistuttaa tarvittaessa ryhmänsä opiskelijoita suorittamatta jääneistä opinnoista ja ohjaa toimimaan SAMKin vuoden suoritussäännön mukaisesti. Lisäksi opiskelijan harjoittelun ja opinnäytetyön suorittamisen tilanne tarkistetaan.
- Opiskelijat osaavat hakeutua käytettävissä olevan tuen ja ohjauksen piiriin ja hyödyntää käytettävissä olevia tuen muotoja.

5.4 Ohjaus opintojen valmistumisvaiheessa

Opintojen valmistumisvaiheessa opiskelijat työllistyvät osaamistaan vastaaviin tehtäviin ja pystyvät tunnistamaan itselleen joustavia ja yksilöllisiä jatkuvan oppimisen vaihtoehtoja. Opiskelijat näkevät myös vaihtoehtoisia työllistymisen mahdollisuuksia ja polkuja ja soveltavat hankkimaansa tietotaitoa käytäntöön. Opiskelijat sitoutuvat jatkuvaan oppimiseen huomioiden työelämän jatkuvan muutoksen ja osaamisen päivittämisen tarpeet.

Tutortuntien ja tutorkeskustelujen teemoja valmistumisvaiheeseen:

- Valmistumiseen liittyvät asiat, alumniksi kasvaminen ja alumnitoiminta
- Osaamisidentiteetti → Osaamisen tekeminen näkyväksi valmistumisen jälkeen, toimijuus, itsetuntemus
- Opiskelun aikana toteutuneen työelämäyhteistyön toteutuminen ja työllistyminen → Työelämän kehittäminen, asiantuntijuus ja vaikuttaminen yhteisössä ja yhteiskunnassa
- Työnhaku
- Jatko-opintovaihtoehdot, jatkuvan oppimisen mahdollisuudet
- Yrittäjyys uravaihtoehtona

Tarkistuslista:

- Opiskelijat valmistuvat tavoiteajassa
- Opiskelijat työllistyvät
- Valmistuvilla on selkeä käsitys tutkinnon tuottamasta osaamisesta, sen hyödyntämisestä työssä ja omasta asiantuntijuudestaan
- Opiskelijoilla on käsitys jatkuvan oppimisen vaihtoehdoista oman urasuunnitelman tueksi

5.5 Ohjaus opiskelun jatkoajalla

Jos opiskelija ei valmistu tavoiteajassa, ohjausvastuu siirtyy opettajatutorilta opinto-ohjaajalle tai toimitaan muuten tutkinto-ohjelmassa sovitulla tavalla. Tässä vaiheessa yhteistyö opiskelijan ja eri ohjaustoimijoiden kesken jatkuu (opinto-ohjaaja, opettajat, opinnäytetyön ohjaaja, tarvittaessa myös erityisopettaja).

Opiskeluoikeuteen myönnetään lisäaikaa pääsääntöisesti vain kerran ja enintään kahdeksi vuodeksi seuraavien kriteerien mukaisesti:

- Jos AMK-tutkinto-opiskelijalta puuttuu tutkinnosta enintään 60 op, lisäaikaa myönnetään opiskelijan laatiman opintosuunnitelman mukaisesti enintään vuosi.
- Jos AMK-tutkinto-opiskelijalta puuttuu tutkinnosta yli 60 op mutta enintään 100 op, lisäaikaa myönnetään opiskelijan ja opinto-ohjaajan yhdessä laatiman opintosuunnitelman mukaisesti enintään kaksi vuotta.
- Jos ylempi AMK-tutkinto-opiskelija on laatinut ohjaavan opettajansa kanssa opintosuunnitelman, lisäaikaa myönnetään opintosuunnitelman mukaisesti enintään kaksi vuotta.
- Jos AMK-tutkinto-opiskelijalta puuttuu tutkinnosta yli 100 op tai jos opiskelijalle ei jostakin muusta syystä myönnetä lisäaikaa, hänet ohjataan suorittamaan opintojaan loppuun avoimeen ammattikorkeakouluun ja hakemaan opiskeluoikeuden uudelleen myöntämistä tai uutta opiskeluoikeutta erillishaussa.
- Jos opiskelija ei valmistu hänelle myönnettynä lisäaikana, hänet ohjataan suorittamaan opintojansa loppuun avoimeen ammattikorkeakouluun ja tämän jälkeen hakemaan uutta opiskeluoikeutta tutkintoroolilleen.

Lopuksi

Tässä julkaisussa on avattu SAMKin opiskelijaohjauksen teoreettisia ja pedagogisia lähtökoh-
tia sekä tuotu esiin käytännön ohjaustyön näkökulma opiskelupolun eri vaiheissa. Julkaisun
tavoitteena on ollut tehdä näkyväksi SAMKin opiskelijaohjauksen tausta, tukea ja yhtenäis-
tää SAMKin ohjaukikäytänteitä sekä antaa työvälineitä ohjaukseen. Julkaisun liitteessä on
esiteltä SAMKin ohjaustoimijat vastuineen. Tämän liitteen toivotaan tuovan selkeyttä SAM-
Kin eri ohjaustoimijoiden tehtäviin. Julkaisu on keskittynyt kuvaamaan opiskelijaohjausta
SAMK-tasolla, eikä eri tutkinto-ohjelmien omia ohjaukikäytänteitä ole nostettu esiin. Oh-
jauksen ulkoisessa auditoinnissa SAMKia pyydettiin sanoittamaan myös tutkinto-ohjelmien
eroavaisuudet ohjaukikäytännöissä. Tämä tutkinto-ohjelmakohtainen ohjauksen tarkastelu
jää mahdollisesti myöhemmäksi.

Opiskelijaohjauksen kehittäminen SAMKissa jatkuu edelleen. Opiskelijaohjausta kehittämäl-
lä pystytään paremmin kohdentamaan ohjaukseen käytettävät resurssit ja ne saadaan
sitien tarkoituksenmukaisemmin käyttöön. Tavoitteena on saada opiskelijaohjausta yhden-
vertaisemmaksi ja saavutettavammaksi. Meidän tulee kuitenkin pohtia, miten pitkälle opis-
kelijaohjaus halutaan ja on mahdollista yhdenmukaistaa ja onko se tarpeellista. On myös
tärkeää tunnistaa erot eri tutkinto-ohjelmien ohjaukikäytänteissä ja dokumentoida ne. Tämä
sopisi esimerkiksi ns. Ohjauksen käsikirjan 2.0 -version yhdeksi teemaksi. Ohjauksen laatuun
panostaminen parantaa opiskelijoiden sitoutumista opintoihin, keskeyttämiset vähenevät,
he valmistuvat tavoiteajassa ja heidän työllistymismahdollisuutensa tutkintoa vastaaviin työ-
tehtäviin paranevat. Myös ohjauksen tiedolla johtamisen, erilaisten digitaalisten ratkaisujen
ja ohjauksen arvioinnin käyttöä tulee kehittää, tutkia ja hyödyntää. Näiden hyödyntäminen
ohjauksen kehittämisessä nostaa opiskelijaohjauksemme vastuullisesti ja resurssitehokkaasti
kestävälle tulevaisuuden tasolle. Samalla vastaamme työelämän, jatkuvan oppimisen ja
DigiVisio 2030:n korkeakoulutukselle asettamiin muutossaasteisiin.

Kestävä osaaminen tulevaisuudessa haastaa pohtimaan opiskelijaohjausta uudestaan ja
uudesta näkökulmasta. Laadukas ohjaus ei ole itsestäänselvyys. Laadukkaassa ohjauksessa
korostuu eri ohjaustoimijoiden yhteistyö, yhteiset arvot, asenteet ja ammattietiikka. Monia-
lainen ja kestävä ohjaus vaatii oppimista, omien ajattelutapojen uudelleen muokkaamista
ja muuttamista sekä yhdessä uusien ohjaukikäytänteiden kokeilua ja kehittämistä.

Toimimme jatkossakin kestävästi yhteistyössä, holistisen opiskelijaohjauksen mallin mukaisesti.
Opiskelijaohjaus on jokaisen samkilaisen tehtävä.

Lähteet

- Ahvenharju, S., Minkkinen, M., & Lalot, F. (2018). The five dimensions of Futures Consciousness. *Futures: the Journal of Policy, Planning and Futures Studies*, 104, 1–13. <https://doi.org/10.1016/j.futures.2018.06.010>
- Ahvenharju, S. (2022). *Futures Consciousness as a Human Anticipatory Capacity – Definition and Measurement* [väitöskirja, Turun yliopisto]. UTUPub. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8892-1>
- Bandura, A. (2000). Exercise of Human Agency through Collective Efficacy. *Current Directions in Psychological Science*, 9(3), 75–78.
- Bandura, A. (2006). Toward a Psychology of Human Agency. *Perspectives on Psychological Science*, 1(2), 164–180. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6916.2006.00011.x>
- Barnett, R. (2012). Learning for an unknown future. *Higher Education Research and Development*, 31(1), 65–77. <https://doi.org/10.1080/07294360.2012.642841>
- Eteläpelto, A. (23.2.2012). Mitä on toimijuus ja mihin sitä tarvitaan? [luentotallenne] Jyväskylän yliopisto. <https://www.jyu.fi/hankkeet/interaktiivinen/yleisluentodiat/etelapello>
- Eteläpelto, A. (2017). "Emerging Conceptualisations on Professional Agency and Learning." Teoksessa M. Goller & S. Paloniemi (toim.), *Agency at Work - An Agentic Perspective on Professional Learning and Development* (s.183–201). Springer.
- Eteläpelto, A., Vähäsantanen, K., Hökkä, P. & Paloniemi, S. (2013). What is agency? Conceptualizing professional agency at work. *Educational Research Review* (10), 45–65. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2013.05.001>
- Hautala, T., Helander, J. & Korhonen, V. (2020). Opintojen ohjauksen organisointi suomalaisissa ammattikorkeakouluissa – kokonaisvaltaista ohjausta vai hajautettuja toimia? *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 22(3), 48–67. <https://journal.fi/akakk/article/view/99275>
- Helander, J. & Seinä, S. (2005). Mielen malleista ohjaustodellisuuteen – ohjausteoriat opinto-ohjaajankoulutuksessa. Teoksessa J. Lerkkanen (toim.), *Opinto-ohjauksen tarkoitus. Opinto-ohjaajankoulutuksen 20-vuotisjuhlakaisu* (s. 13–19). Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Herranen, J. & Penttinen L. (2008). Aikuisopiskelijälähtöistä ohjausta etsimässä. Teoksessa M. Lätti & P. Putkuri (toim.), *Ohjaus on kuin tekisi palapeliä. Näkökulmia aikuisopiskelijan ohjaukseen ammattikorkeakoulussa*, 11.
- Karhu, K. (2020). HOPS-ohjauksella hyvään alkuun. Teoksessa U. Klemola, H. Ikäheimo & T. Hämäläinen (toim.), *OHO-opas: opiskelukykyä, hyvinvointia ja osallisuutta korkeakouluihin* (s. 51 – 61). www.urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8110-5
- Kukkonen, H. (12.9.2022). Ohjauksen tarpeen lisääntyminen. TAMKjournal. <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/tamkjournal/ohjauksen-tarpeen-lisaantyminen-harri-kukkonen/>
- Lairio, M. & Puukari, S. (2000). Ohjaus- ja neuvontapalvelut yliopistoissa. Teoksessa J. Onnismaa, H. Pasanen, T. Spangar (toim.), *Ohjaus ammattina ja tieteenalana 2. Ohjauksen toimintakentät*, 171. PS-kustannus.
- Lantolf, J.P. & Pavlenko, A. (2001). (S)econd (L)anguage (A)ctivity theory: understanding second language learners as people. Teoksessa M. Breen & M. Learner (toim.), *Contributions to Language Learning: New Directions in Research* (s. 141–158). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315838465>
- Menettelyohje Opiskelijaohjaus ME1210. Haettu 20.10.2023 osoitteesta: <https://fi1.architect.artefi/documents/59477c349932a65956077d04>. Vaatii SAMK-tunnuksilla kirjautumisen.
- Menettelyohje Opiskelun saavutettavuus ME1211. Haettu 31.10.2023 osoitteesta: <https://fi1.architect.artefi/documents/598adf959932c56efaa9f5fa>. Vaatii SAMK-tunnuksilla kirjautumisen.
- Menettelyohje Tutkintoon johtavan koulutuksen haku ja valinta ME1212. Haettu 20.10.2023 osoitteesta: <https://fi1.architect.artefi/documents/599fda5d9932f7399be0bf55>. Vaatii SAMK-tunnuksilla kirjautumisen.
- Onnismaa, J. (2007). *Ohjaus- ja neuvontatyö: Aikaa, huomiota ja kunnioitusta*. Gaudeamus Helsinki University Press.
- Opetushallitus (2019). *Osaaminen 2035: Osaamisen ennakoitifoorumien ensimmäisiä ennakoititulosia*. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/osaaminen-2035> Onnismaa, J. (2007). *Ohjaus- ja neuvontatyö: Aikaa, huomiota ja kunnioitusta*. Gaudeamus Helsinki University Press.
- Peavy, R. V. (1999). *Sosiodynaaminen ohjaus: Konstruktivistinen näkökulma 21. vuosisadan ohjaustyöhön*. Psykologien Kustannus.
- Pietilä, P. (2020). Saavutettavuus opiskelijavalinnassa. Teoksessa Klemola, U.; Ikäheimo, H. & Hämäläinen, T. 2020. *OHO-opas: opiskelukykyä, hyvinvointia ja osallisuutta korkeakouluihin* (s. 15 – 21). www.urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8110-5

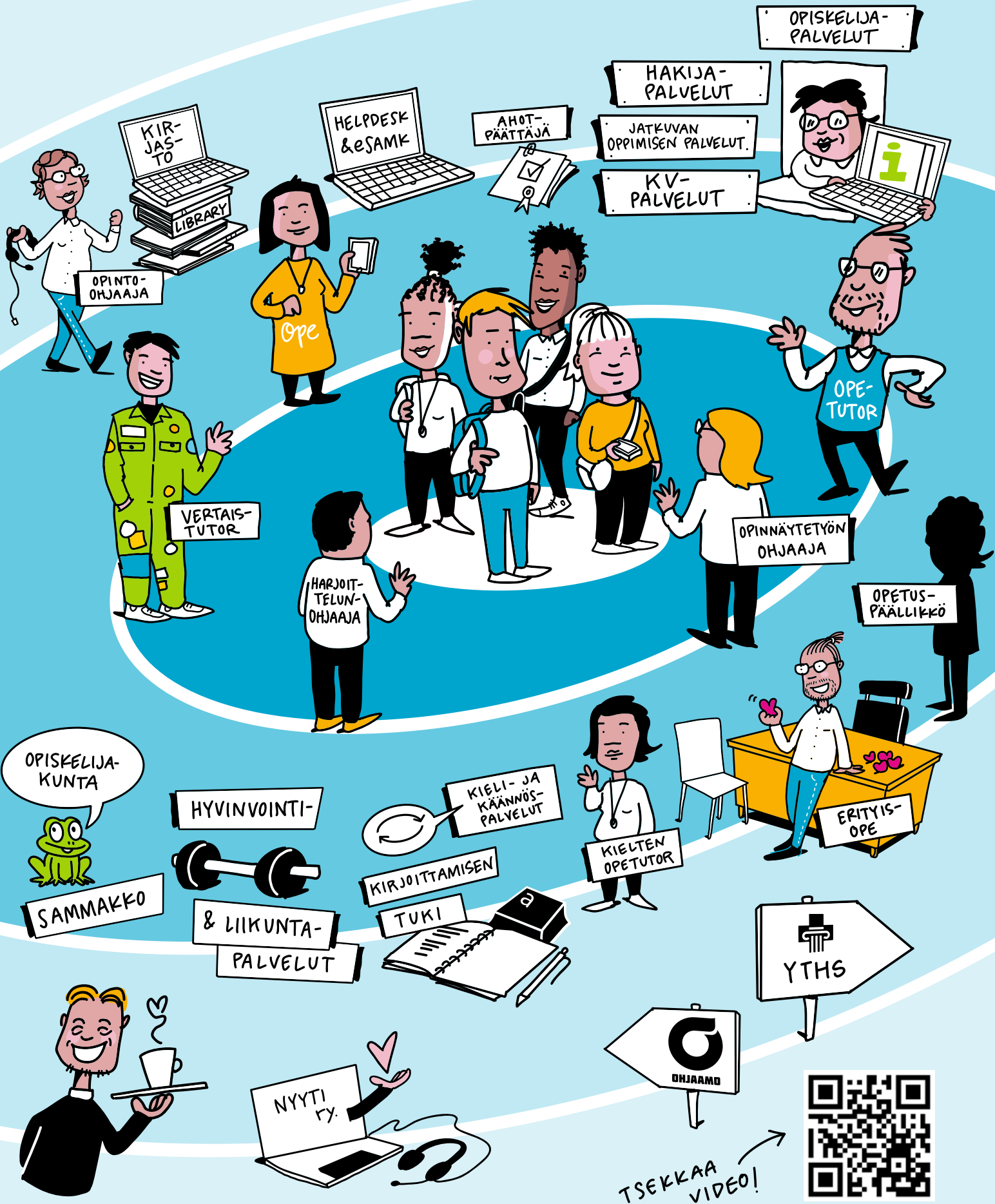
- Siirilä, J., Heikkinen, H. L. T., Postareff, L., & Mäki, K. (2022). Eettinen kestävyysosaaminen ammattikasvatuksessa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 24 (4), 4–8. <https://doi.org/10.54329/akakk.125869>.
- Toom, A., Pyhältö, K., & Rust, F. O. C. (2015). Teachers' professional agency in contradictory times. *Teachers and Teaching*, 21 (6), 615–623. <https://doi.org/10.1080/13540602.2015.1044334>
- Tuomela, A., Nurmi vuori, A. & Harmoinen, S. (2020). Tapaustutkimus omaopettajaohjauksen tarpeista osana holistisen ohjausmallin mukaista ohjausverkostoa korkeakoulussa, *Yliopistopedagogiikka* 27(1). <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2020/05/07/omaopettajaohjaus-korkeakoulussa/>
- TuVL 4/2021 vp – VNS 1/2021 vp. Valtioneuvoston valiokunnan lausunto. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/VNS_1+2021.aspx
- Vanhalakka-Ruoho, M. (2014). Toimijuus elämäkulussa – ohjaustyön perusta? *Aikuiskasvatus*, 34(3), 192–201. <https://doi.org/10.33336/aik.94099>
- Vehviläinen, S. (2020). Ohjaustyön opas. Yhteistyössä kohti toimijuutta (Neljäs, korjattu painos). Gaudeamus.
- Watts, A.G. & Van Esbroeck, R. (1998). *New Skills for New Futures: Higher Education Guidance and Counselling Services in the European Union*. VUB Press.
- Zimmerman, B. J. & Moylan, A. R. (2009). Self-regulation: Where metacognition and motivation intersect. Teoksessa D. J. Hacker, J. Dunlosky, & A. C. Graesser (toim.), *Handbook of metacognition in education* (s. 299–315). Routledge/Taylor & Francis Group.

Liite

OPISKELIJAOHJAUKSEN TOIMIJA T SAMKISSA

Meillä SAMKissa voit saada ohjausta monelta eri toimijalta riippuen siitä, missä vaiheessa opintojasi olet tai tarvitsetko täsmällisempää ohjausta johonkin tiettyyn aiheeseen liittyen. Ensimmäisellä ohjaustasolla olevat toimijat ovat lähiohjaajia, joihin on luontevaa olla ensisijaisesti yhteydessä opintoihin liittyvissä kysymyksissä. Toisella ohjaustasolla on toimijoita, joilla on erityisiä ohjaukseen liittyviä tehtäviä ja erityisosaamista, johon liittyen he ohjaavat opiskelijoita. Kolmannen ohjaustason muodostavat koulutukseen kytkeytyvät toimijat, jotka eivät ole välittömästi opetustyössä mukana.

ENSIMMÄINEN OHJAUSTASO

Opettajatutor

Opettajatutor ohjaa opiskelijoita, perehdyttää opiskelijaa opiskelu-ympäristöön sekä opastaa ja neuvoo opiskelun käytänteissä. Hän ohjaa opiskelijaa HOPSin (henkilökohtainen osaamisen kehittymistä koskeva suunnitelma) laatimisessa ja seuraa ohjattavien opiskelijoidensa opintojen sujuvaa etenemistä sekä tukee heitä tarvittaessa opinnoissa. Opettajatutor on ryhmänsä lähiohjaaja, joka tiedottaa ja neuvoo opiskelua koskevissa asioissa sekä tutustuttaa osaltaan opiskelijan hänen opiskelemaansa alaan ja tukee hänen ammatillisista kasvuun ja kehitystään. Opettajatutor ohjaa opiskelijaa lisäohjaustarpeen osalta muille tukea ja ohjausta antaville toimijoille.

Opettajat

Opettajat vastaavat omien opintojaksojensa toteutuksilla oppimisen-, opiskelun- ja ammatillisen kasvun ohjauksesta. He antavat myös uraohjausta huomioiden ammattikorkeakoululle asetetut tavoitteet mukaan lukien opiskelijoiden osaamistavoitteet, esimerkiksi geneeriset osaamistavoitteet.

Opettajan ohjaustehtäviä ovat mm.

- uravalinnan tukeminen (ammattikuvan ja opiskelun tavoitteiden hahmottaminen, ammatti-identiteetin vahvistaminen, työllistymisen tukeminen, yrittäjäyys)
- oppimisen ja osaamisen kehittymisen tukeminen, työskentelyprosessien tukeminen korkea-asteella

- opiskelijan itseohjautuvuuden tukeminen (myönteinen minäkuva, ammattikuvan hahmottaminen, minäpystyvyys)
- opintojen etenemisen seuranta ja tuki oman opintojakson toteutuksen osalta
- opiskelijan ohjaaminen opettajatutorille, opinto-ohjaajalle ja/tai erityisopettajalle mahdollisen lisäohjaustarpeen osalta.

Lisäksi opinnäytetyön opintojaksoilla opettaja toimii opinnäytetyön ohjaajana. Hän vastaa siitä, että opiskelija saa laadukasta tukea opinnäytetyöprosessiin. Opinnäytetyön ohjaaja toimii opinnäytetyön tekemisessä tukijana ja kannustajana. Hän edistää opiskelijan ammatti-identiteetin ja asiantuntemuksen vahvistumista. Opinnäytetyön sisällön ohjaukseen osallistuu usein työelämän edustaja.

Harjoittelua ohjaava opettaja

Harjoittelua ohjaava opettaja tukee opiskelijan ammatillisen osaamisen, asiantuntemuksen ja ammatti-identiteetin kehittymistä. Lisäksi hän on mukana tukemassa opiskelijan urasuunnittelua, työelämätaitojen kehittymistä ja työllistymistä sekä ohjaa työharjoitteluprosessin käytännön järjestelyissä niin Suomessa kuin ulkomailla suoritettavassa harjoittelussa.

Vertaistutor

Vertaistutor, Opiskelijakunta SAMMAKON torkoulutuksen suorittanut opiskelija, opastaa uuden opiskelijan opintojen alkuun ja tarjoaa vertaistukea kaikissa opintoihin liittyvissä asioissa opintojen aikana.

TOINEN OHJAUSTASO

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja osallistuu opiskelijoiden ohjaamiseen tilanteen ja tarpeen mukaisesti. Opinto-ohjaaja toteuttaa, koordinoi, kehittää ohjausta yhteistyössä muiden osaamisalueen opiskelijaohjaukseen osallistuvien toimijoiden kanssa. Opinto-ohjaaja vastaa opiskelijaohjauksen yhdenvertaisuudesta osaamisalueella SAMKin linjausten mukaisesti. Opinto-ohjaajat ovat mukana SAMKin laajuudessa opiskelijaohjauksen kehittämisessä.

Tutkinto-ohjelman AHOT-päätöjä

Tutkinto-ohjelman AHOT-päätöjä osallistuu opiskelijaohjaukseen osaamisen tunnustamisen ja tunnistamisen yhteydessä.

Kielten opettajatutor

Kielten opettajatutorit tiedottavat opiskelijoita ja ohjaavat heitä kieli- ja viestintäopintoihin liittyvissä kysymyksissä. He ovat opiskelijan tavoitettavissa koko tämän opiskeluajan. Kielten opettajatutorit ohjaavat opiskelijoita lähtötasotestien suorittamisessa ja mahdollisten valmentavien kieliohjelmien valitsemisessa. He antavat myös ryhmä- ja henkilökohtaista ohjausta tarpeen mukaan. Opiskelija voi pyytää ohjausta mm. henkilökohtaisissa tilanteissa (lukivaikkeudet, korvaavuudet, vapautukset) ja tarvittaessa ohjaustuokioina.

Erityisopettaja

Erityisopettaja tukee ja kehittää opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja opiskeluvalmiuksia ja tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Hän myös tukee opettajien, opettajatutoreiden ja opinto-ohjaajien työtä oppimisvaikeuksissa olevan opiskelijan ohjaamisessa. Opiskelijan opiskelua voidaan tukea myös erityisjärjestelyin. Tällöin erityisopettaja toimii erityisen tuen asiantuntijana.

Opetuspäällikkö

Opetuspäällikkö vastaa opiskelijaohjauksen järjestämisestä vastuullaan olevissa tutkinto-ohjelmissa. Opetuspäällikkö sopii tutkinto-ohjelmien opettajatutorit ja resurssi opettajatutoreille tutorointiin varattavan työajan. Opetuspäällikkö tekee päätökset yksilöllisen tuen tarpeesta erityisopettajan esityksen mukaisesti.

Opiskelijapalvelut

Opiskelijapalvelut neuvoo tutkinto-opiskelijoita, ylläpitää opiskelijatietorekisteriä (Loki), valmistelee tutkintotodistukset rehtorin allekirjoitettavaksi ja auttaa SAMKin henkilökuntaa opiskelija- ja opintotietoihin liittyvissä asioissa.

Hakijapalvelut

Hakijapalvelut suunnittelee ja toteuttaa tutkintokoulutuksen opiskelijahaut ja -valinnat sekä huolehtii hakijoiden neuvonnasta. Hakijapalvelut hoitaa lisäksi lukuvuosi-ilmoittautumiseen liittyvät tehtävät sekä käsittelee eroilmoitukset ja opiskeluoikeuden jatko- ja palautushakemukset. Hakijapalvelut perii lukuvuosimaksut maksuvelvollisilta opiskelijoilta ja valmistelee opintomenestykseen perustuviin apurahoihin liittyvät päätökset.

Kansainvälisyyspalvelut

Kansainvälisyyspalveluiden toimijat ohjaavat, neuvovat ja kannustavat opiskelijoita vaihto-opiskeluun, harjoitteluun ja kaksoistutkintoa suorittamaan ulkomaille. He myös tiedottavat eri vaihtomahdollisuuksista ja apurahoista. Kansainvälisyyspalveluissa kehitetään kansainvälisiä korkeakoulukumppanuuksia sekä hoidetaan kansainväliseen osaamiseen ja liikkuvuuteen liittyviä asioita.

Kieli- ja käännöspalvelut

Kieli- ja käännöspalvelut tarjoavat kieli- ja viestintäopintoja sekä henkilökunnan käännös- ja oikolukupalveluita. Käännöspalvelut ovat tarjolla maksullisina myös opiskelijoille. Lisäksi opiskelijat voivat saada apua opinnäytetöiden tiivistelmien käännöksissä ja kielentarkastuksissa. Kielipalveluissa tehdään myös lukitestausta suomea äidinkielenään puhuville opiskelijoille. Jos opiskelijalla todetaan lukivaikkeutta, hän voi asiantuntijalausannon perusteella hakea tukea yksilöllisten järjestelyjen saamiseksi opintoihin.

HelpDesk- ja eSAMK-tukipalvelut

SAMKin Helpdesk auttaa sinua tietoteknisissä ongelmassasi. eSAMK-tuki on Opetuspalveluiden yhteydessä toimiva verkko-opetuksen pedagogisen kehittämisen sekä opetuksen järjestelmien (Moodle, EXAM, HILL ja Tuudo) kehittämisen, teknisen tuen sekä järjestelmäkoulutusten tiimi. eSAMK palvelee ensisijaisesti opettajia, mutta myös opiskelijoita kaikkia opetuksen järjestelmiä koskevissa kysymyksissä.

Kirjastopalvelut

Kirjasto tarjoaa laajan valikoiman aineistoja opiskelun ja opetuksen tueksi. Kirjastosta löydät luotettavaa tietoa, kirjallisuutta ja muita aineistoja. Voit käyttää lähes kaikkia verkkoaineistoja sekä kampuksilla että kotona. Aineistojen linkit löytyvät kätevästi SAMKin Finnasta. Kampuskirjastot sijaitsevat Porissa, Raumalla, Huittisissa ja Kankaanpäässä, joten palvelut ovat helposti saavutettavissa eri alueilla.

Jatkuvan oppimisen palvelut

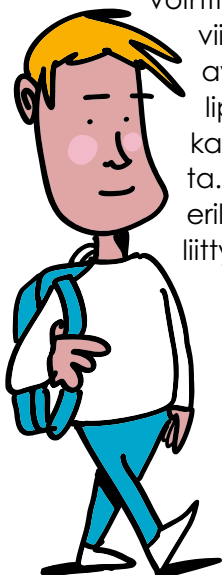
Jatkuvan oppimisen palvelut tukee oppijoi- ta koulutusvalintojen tekemisessä tarjoamalla avoimen ammattikorkeakoulun opintoihin, täydennys- ja erikoistumiskoulutukseen sekä ristiinopiskeluun liittyviä tiedotus-, viestintä- ja neuvontapalveluja. Opiskelija saa apua myös muun muassa opiskelutodistuksiin ja muihin mahdollisiin opiskeluun liittyviin lausuntoihin.

Kirjoittamisen tukipalvelut

Kaikille SAMKin AMK- ja YAMK-opiskelijoille, tutkinto-ohjelmasta riippumatta, on tarjolla apua opinnäytetyön tekemiseen ja muiden töiden kirjoittamiseen, esimerkiksi: opinnäytetyöpaja, infoja, kirjoitustreffejä ja kyselytunteja. Voit hyödyntää tätä opiskelussasi jo ennen opinnäyttevaihetta.

CampusMoWe – Korkeakoululiikunta & -hyvinvointipalvelu www.campusmowe.fi

CampusMoWe tukee opiskelijoiden sekä henkilöstön hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia ja edullisia matalan kynnyksen liikunta- ja hyvinvointipalveluita. Tarjonnasta löytyy viikoittaisia ryhmäliikuntatunteja, avoimia palloiluvuoroja, kuntosalipalveluita sekä aikaan ja paikkaan sitomattomia onlinepalveluita. CampusMoWe järjestää myös erilaisia liikuntaan ja hyvinvointiin liittyviä tapahtumia.

Opiskelijakunta SAMMAKKO

Opiskelijakunta rekrytoi vertaistutorit uusille opiskelijoille ja koordinoi toimintaa sekä tekee yhteistyötä opinto-ohjaajien, kansainvälisyys- ja opiskelijapalvelujen kanssa. Opiskelijakunta myös tiedottaa opiskelijoita mm. opintososiaalisista eduista, opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista, asumisesta sekä harrastemahdollisuuksista.

KOLMAS OHJAUSTASO

Opiskeluterveydenhuollon palvelut, YTHS www.yths.fi

Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan kanssa opiskelija voi keskustella luottamuksellisesti kaikesta opiskelukykyyntä, terveyteen, elämäntapoihin ja elämäntilanteeseen liittyvistä kysymyksistä. Opiskelija voi varata halutessaan terveydenhoitajalle terveystarkastusajan. Vastaanotolla hoidetaan myös ehkäisyyn, rokotteisiin ja matkailuterveyteen liittyviä asioita. Terveydenhoitaja varaa tarvittaessa ajan opiskeluterveydenhuollon lääkärille.

Seurakunnan palvelut www.kirkkoporissa.fi/oppilaitoksissa

Seurakuntien työntekijöihin, muun muassa pappeihin ja diakoneihin, voi ottaa yhteyttä kaikissa elämän asioissa uskontokunnasta riippumatta. Erityisesti kannattaa olla yhteydessä, kun erilaiset huolet ja yksinäisyys painavat ja asiat mietityttävät.

Ohjaamo www.ohjaamot.fi

Ohjaamo on alle 30-vuotiaiden neuvonta- ja ohjauspiste, josta saa maksutonta apua työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa.

Nyyti ry www.nyyti.fi

Nyyti ry on opiskelijoiden mielenterveyttä ja opiskelukykyyä edistävä järjestö, joka tarjoaa opiskelijoille tietoa, tukea ja toimintaa mielen hyvinvointiin ja opiskelussa jaksamiseen.

Kestävä osaaminen tulevaisuudessa haastaa pohtimaan opiskelijaohjausta uudestaan ja uudesta näkökulmasta. Laadukas ohjaus ei ole itsestään selvyys. Laadukkaassa ohjauksessa korostuu eri ohjaustoimijoiden yhteistyö, yhteiset arvot, asenteet ja ammattietiikka. Monialainen ja kestävä ohjaus vaatii oppimista, omien ajattelutapojen uudelleen muokkaamista ja muuttamista sekä yhdessä uusien ohjauk käytänteiden kokeilua ja kehittämistä.

Tämä julkaisu on tarkoitettu kaikille Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijaohjauksen parissa toimiville, erityisesti opettajatutoreille, harjoittelun ja opinnäytetyön ohjaajille, opettajille ja opinto-ohjaajille. Julkaisun tavoitteena on avata ohjauksen taustaa, tukea ja yhtenäistää SAMKin ohjauk käytänteitä sekä antaa työvälineitä ohjaukseen.

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Satakunnan ammattikorkeakoulu
ISBN 978-951-633-396-3
ISSN 2323-8372